

รายงานผลการดำเนินงาน

กรมอนามัย
สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ

โครงการพัฒนาคุณภาพน้ำบริโภคในพื้นที่
ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจาก
พระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนัง

ปี ๒๕๖๕-๒๕๗๐

(ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕)

จัดทำโดย
สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ
กรมอนามัย

โทรศัพท์ ๐๒-๕๙๐๔๖๐๕-๖

โครงการพัฒนาคุณภาพน้ำบริโภคในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ปี ๒๕๖๕

พื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังตั้งอยู่ตอนใต้ของจังหวัดนครศรีธรรมราช ครอบคลุมพื้นที่ ๓ จังหวัด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช ครอบคลุมพื้นที่ ๑๐ อำเภอ ได้แก่ ปากพนัง ชะอวด ร่อนพิบูลย์ เชียรใหญ่ หัวไทร จุฬาภรณ์ เฉลิมพระเกียรติ พระพรหม เมือง และลานสกา จังหวัดพัทลุงมี ๒ อำเภอ ได้แก่ ควนขนุน และป่าพะยอม จังหวัดสงขลามี ๑ อำเภอ ได้แก่ ระโนด พื้นที่ทั้งหมด ๒,๒๙๐,๑๙๕ ไร่ ๑๓ อำเภอ ๗๙ ตำบล ๖๗๘ หมู่บ้าน มีแหล่งต้นน้ำ คือ ทิวเขานครศรีธรรมราชเกือบขนานกับชายฝั่งทะเล โดยมีลักษณะภูมิประเทศ ๓ แบบ คือ ตอนบนของลุ่มน้ำเป็นที่ลาดชันมาก ตอนกลางเป็นที่ลุ่มต่ำท้องกระทะ มีสภาพเป็นป่าพรุกว้างใหญ่ ตอนล่างเป็นที่ราบลุ่มต่ำสู่ชายฝั่ง มีแม่น้ำปากพนังเป็นแม่น้ำสายหลัก ยาวประมาณ ๑๕๖ กิโลเมตร มีลำน้ำสาขาที่เป็นแหล่งน้ำต้นน้ำที่สำคัญ ได้แก่ คลองลาไม คลองถ้ำพระ คลองรากไม้ คลองซ้อง คลองเชียรใหญ่ คลองเสาธง คลองชะเมา ซึ่งอยู่ทางแม่น้ำปากพนังตอนบน ส่วนลำน้ำสาขาทางทิศตะวันออกของแม่น้ำปากพนัง ได้แก่ คลองหัวไทร คลองท่าพญา คลองพรุ คลองบางทราย คลองบางโค คลองบางไทรปก เป็นต้น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบถึงความเดือดร้อนของราษฎรในพื้นที่ ด้วยพระเนตรพระกรรณทรงมีพระราชดำริให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่อย่างต่อเนื่องยาวนานมาโดยลำดับถึง ๑๓ ครั้ง แนวพระราชดำริ โดยสรุปคือ ทรงให้แก่ปัญหาด้านปริมาณและคุณภาพน้ำ ขจัดความขัดแย้ง โดยก่อสร้าง “ประตูปรับน้ำอุทกวิทยาประสิทธิ” เป็นจุดเริ่มต้น จากนั้นให้ก่อสร้างประตูปรับน้ำ และระบบระบายน้ำระบบกักเก็บน้ำ และระบบส่งน้ำอื่นๆ เพิ่มเติมความสมบูรณ์ตามศักยภาพของพื้นที่ให้รักษาฟื้นฟูพัฒนาสิ่งแวดล้อมและพัฒนาอาชีพส่งเสริมรายได้ให้แก่ราษฎรในพื้นที่ที่ควบคู่กันไปอย่างครบวงจรเพื่อความอยู่ดีกินดีของราษฎรในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืนบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สมดุล

โครงการพัฒนาการจัดการน้ำบริโภคในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่โครงการพระราชดำริ พัฒนาระบบการจัดบริการน้ำบริโภคที่ปลอดภัยแก่ชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็ก เยาวชน แกนนำในชุมชนในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาต้นแบบระบบการจัดการน้ำบริโภคที่มีคุณภาพ และเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อให้พื้นที่โครงการฯ มีน้ำบริโภคที่ปลอดภัย

กิจกรรมที่ ๑ การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคของโครงการพระราชดำริในพื้นที่ ได้แก่ โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) และโครงการราชทัณฑ์ปันสุข ทำความ ดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหลังอ้ายหมี โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านควนมีชัย ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช และเรือนจำอำเภอปากพนัง ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๑ การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหลังอ้ายหมี และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านควนมีชัย ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
ผลผลิต : โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทั้งสองแห่งมีระบบคุณภาพน้ำบริโภคที่สร้างโดยหน่วยงานกรมอุทยานและกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ตามลำดับ ใช้ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำผ่านการกรองแบบ Reverse Osmosis (RO) ทำให้โรงเรียนมีน้ำบริโภคที่ผ่านมาตรฐานน้ำบริโภคกรมอนามัย และโรงเรียนมีการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำด้วยชุด อ ๑๑ เป็นประจำทุกเดือน

กลุ่มเป้าหมาย : โรงเรียนสังกัด ตชด.ในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

๑.๒ การดำเนินงานการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในเรือนจำอำเภอปากพนัง ตำบลปาก
พนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลผลิต : เฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคและน้ำปรุงประกอบอาหารบริเวณสุทกรรมจำนวน ๒ ตัวอย่าง ได้แก่ ตัวอย่างน้ำที่ใช้ในการปรุงประกอบอาหาร และตัวอย่างน้ำดื่มสำหรับผู้ต้องขังส่งวิเคราะห์คุณภาพทางห้องปฏิบัติการกรมอนามัย พบว่าน้ำบริโภคใช้น้ำจากการประปาส่วนภูมิภาคสาขาปากพั่น เข้าระบบถังพักในเรือนจำ และผ่านเครื่องกรองก่อนพักในถังพักเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป พบว่าน้ำบริโภคผ่านมาตรฐานน้ำบริโภคกรมอนามัยเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย พ.ศ.๒๕๖๓ ส่วนน้ำปรุงประกอบอาหารมีการปนเปื้อนเชื้อโคลิฟอร์มแบคทีเรียเล็กน้อย นอกจากนี้ยังตรวจเยี่ยมให้คำแนะนำในการล้างย้อนสารกรองน้ำ การเปลี่ยนไส้กรองเครื่องกรองน้ำ การเติมคลอรีนเพื่อฆ่าเชื้อโรคในน้ำบาดาล รวมทั้งคำแนะนำด้านการดำเนินการสาขาภิบาลอาหารในเรือนจำ

มีการตรวจเยี่ยมระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนขององค์การบริหารน้ำเสีย โดยได้ดำเนินการก่อสร้างปรับปรุงระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนในพื้นที่เทศบาลเมืองปากพั่น ออกแบบให้สามารถรับปริมาณน้ำเสียต่อวัน ๑๕๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน โดยน้ำเสียหลักๆที่เข้าระบบจากน้ำเสียเรือนจำปากพั่นประมาณวันละ ๘๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ที่เหลือเป็นน้ำเสียจากชุมชนใกล้เคียง โดยระบบเป็นแบบแอกทิเวจเตดสลัดจ์และผ่านระบบกรองตามยาวอีกครั้งก่อนปล่อยลงสู่ลำรางสาธารณะ ทั้งนี้น้ำที่ผ่านการบำบัดได้คุณภาพตามมาตรฐานน้ำทิ้ง

กลุ่มเป้าหมาย : เรือนจำอำเภอปากพนัง อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช

กิจกรรมที่ ๒ การพัฒนาระบบประปาหมู่บ้านให้ผ่านมาตรฐาน

๒.๑ พัฒนาระบบประปาในพื้นที่ โดยดำเนินการในระบบประปาผิวดิน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไสหมาก อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๒ ระบบ ได้แก่ หมู่ ๔ และ หมู่ ๑๑

ผลผลิต : ระบบประปาผิวดินหมู่ที่ ๔ มีการพัฒนาระบบประปาและคุณภาพน้ำผ่านระบบประปาหมู่บ้านมาตรฐาน

กลุ่มเป้าหมาย : ผู้ดูแลระบบประปาในพื้นที่

๒.๒ จัดประชุมจัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลระบบประปาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลผลิต : ผู้ดูแลระบบประปาหมู่บ้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่ ในพื้นที่ตำบลแดนสงวน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา โดยจัดอบรม ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลแดนสงวน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลระบบประปาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เขตสุขภาพที่ ๑๒ และพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ

กลุ่มเป้าหมาย : เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบประปาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา จำนวน ๒๘ คน

๒.๓ เฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคและน้ำประปา

ในซึ่งดำเนินการในพื้นที่ตำบลแดนสงวน อ.ระโนด จ.สงขลา โดยได้ดำเนินการเก็บผลการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ ดังนี้

ผลผลิต : ๑.ปี ๒๕๖๔ ดำเนินการเฝ้าระวังในแหล่งน้ำบรรจุถัง น้ำฝน และน้ำประปา จำนวน ๖ ตัวอย่าง

๒.ปี ๒๕๖๕ ดำเนินการเฝ้าระวังในน้ำประปา จำนวน ๑ ตัวอย่าง

ผลคุณภาพน้ำ : น้ำบรรจุถัง ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน

น้ำฝน พบเชื้อโคลิฟอร์ม

น้ำประปา พบค่าสนิมเหล็กสูง ความกระด้างสูง คลอไรด์สูง และโคลิฟอร์มแบคทีเรีย

๒.๔ อบรมการผลิตเครื่องกรองสนิมเหล็กในน้ำ โดยใช้เทคโนโลยีอย่างง่าย

ผลผลิต : อาสาสมัครและแกนนำชุมชนในพื้นที่เข้าร่วมอบรมการผลิตเครื่องกรองสนิมเหล็กในน้ำ โดยใช้เทคโนโลยีอย่างง่ายของกรมวิทยาศาสตร์บริการ ช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา ได้ผลผลิตมาคือ เครื่องกรองสนิมเหล็กในน้ำ จำนวน ๕ ชุด นำไปใช้ปรับปรุงคุณภาพในชุมชน ประสานงาน กรมวิทยาศาสตร์บริการ

กลุ่มเป้าหมาย : อาสาสมัครและแกนนำชุมชน จำนวน ๑๕ คน

กิจกรรมที่ ๓ ลงพื้นที่ติดตามต้นแบบการดำเนินงานการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ องค์การบริหารส่วนตำบลไสหมาก อำเภอไสหมาก อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลผลิต : เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลไสหมากให้ความสำคัญกับการจัดการคุณภาพน้ำ เนื่องจากท่านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีนโยบายว่าอยากให้ประชาชนทุกคนมีน้ำที่สะอาดปลอดภัย เพียงพอไว้ใช้อุปโภค บริโภค มีการติดตั้งเครื่องกรองน้ำสนิมเหล็กเป็นการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน มีหน้าที่บริหารจัดการ ซ่อมแซม ดูแลรักษา ทางองค์การบริหารส่วนตำบลไสหมากจะทำหน้าที่เพียงสนับสนุนงบประมาณ เป็นพี่เลี้ยงในการติดตั้งเครื่องกรองน้ำสนิมเหล็ก ดูแลแก้ไขปัญหาเครื่องกรองน้ำให้กรณีที่เครื่องกรองน้ำเสีย และเกินความสามารถของช่างในหมู่บ้านนั้น

เป้าหมาย : เจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลไสหมาก ผู้นำชุมชน ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลไสหมาก เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช เจ้าหน้าที่ศูนย์อนามัยที่ ๑๑ นครศรีธรรมราช และเจ้าหน้าที่สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย

ปัจจัยความสำเร็จ

๑. การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกระดับ ทุกภาคส่วน
๒. ท้องถิ่นเริ่มให้ความสำคัญในการเฝ้าระวังและพัฒนาคุณภาพน้ำบริโภคในพื้นที่มากขึ้น
๓. พัฒนาการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำในพื้นที่โดยร่วมคิด ร่วมทำนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำในพื้นที่
๔. กรมราชทัณฑ์ให้ความสำคัญในการดูแลสุขภาพผู้ต้องขังในเรือนจำ

ปัญหา/ข้อจำกัด/แนวทางพัฒนา

๑. ระดับจังหวัดมีภารกิจงานที่หลากหลาย จึงเน้นงานที่เป็นตัวชี้วัดหรืองานนโยบายเป็นสำคัญ
๒. สถานการณ์ COVID-๑๙ ทำให้การเก็บตัวอย่างน้ำส่งตรวจล่าช้าและไม่สามารถปฏิบัติงานตามแผนที่ตั้งไว้
๓. ข้อจำกัดของห้องปฏิบัติการกรมอนามัยในการจัดส่งอุปกรณ์และรับตัวอย่าง/ควมมี Lab ในส่วนภูมิภาค
๔. ครูผู้ดูแลขาดทักษะประสบการณ์ในการดูแลเครื่องกรองและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในโรงเรียน (โยกย้าย/รับงานใหม่)

ข้อเสนอแนะ

๑. ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานมากขึ้น โดยใช้ EHA เป็นเครื่องมือ
๒. ผลักดันการขับเคลื่อนงานผ่านกลไกระดับจังหวัด เช่น กลไกคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด (คสจ.) / คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.)
๓. ควรมีการ M&E ต่อเนื่อง / จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงาน
๔. สนับสนุนความรู้ สื่อวิดิทัศน์ คลิปวิดีโอ ในการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์

ภาคผนวก

ก. รูปภาพการดำเนินงาน

ข. สรุปการลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ณ. องค์การบริหารส่วนตำบลไสหมาก ตำบลไสหมาก อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑. การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหลังอ้ายหมี่ และ
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านควนมีชัย ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒. การดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในเรือนจำอำเภอปากพนัง ตำบลปากพนัง
อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

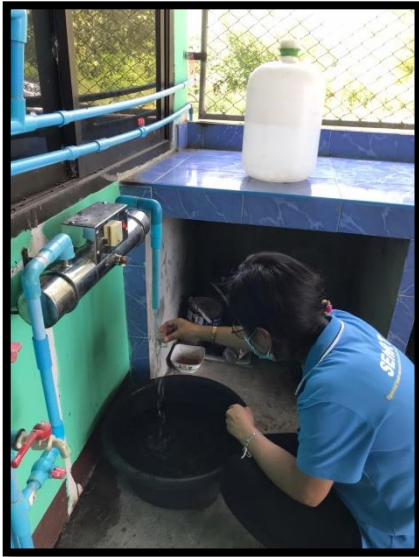
๓. การพัฒนาระบบประปาหมู่บ้านให้ผ่านมาตรฐาน

๔. ลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ องค์การบริหารส่วนตำบลไสหมาก อำเภอไสหมาก อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช และศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยตง ตำบลกรูชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

สรุปการลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๕

ณ. องค์การบริหารส่วนตำบลไสหมาก ตำบลไสหมาก อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

โครงการ : โครงการพัฒนานาอมัยสิ่งแวดล้อมพื้นที่โครงการพระราชดำริและโครงการเฉลิมพระเกียรติ

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผ่านมาตรฐานคุณภาพน้ำบริโภค

ข้อมูลพื้นฐาน : สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลไสหมาก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะสำหรับการเกษตร และเลี้ยงสัตว์ มีแม่น้ำปากพนัง - ชะอวด ไหลผ่าน ระบบประปาหมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบลไสหมากมีทั้งประปาผิวดิน และประปาบาดาล แต่เดิมมีการติดตั้งเครื่องกรองน้ำสนิมเหล็กจำนวน ๕ จุด ที่องค์การบริหารส่วนตำบลไสหมาก หมู่ที่ ๕ ,ศาลาเอนกประสงค์หมู่ ๑, รพ.สต.บ้านท่าบอง หมู่ ๒, โรงเรียนวัดคงคาดีหมู่ ๙, และประปาหมู่บ้านหมู่ ๑๑ จากนั้นได้ทำการติดตั้งเครื่องกรองน้ำสนิมเหล็กเพิ่มอีก ๗ จุด รวมเป็น ๑๒ จุด ซึ่งก่อนการติดตั้งเครื่องกรองน้ำสนิมเหล็ก ได้มีการอบรมตั้งแต่ขั้นตอนการทำเครื่องกรองน้ำสนิมเหล็ก การติดตั้งและติดตามผลการติดตั้งเครื่องกรองน้ำสนิมเหล็ก

ทางองค์การบริหารส่วนตำบลไสหมากให้ความสำคัญกับการจัดการคุณภาพน้ำ เนื่องจากท่านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีนโยบายว่าอยากให้ประชาชนทุกคนมีน้ำที่สะอาด ปลอดภัย เพียงพอไว้ใช้บริโภค การติดตั้งเครื่องกรองน้ำสนิมเหล็กเป็นการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน มีหน้าที่บริหารจัดการ ซ่อมแซม ดูแลรักษา ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจะทำหน้าที่เพียงสนับสนุนงบประมาณ เป็นพี่เลี้ยงในการติดตั้งเครื่องกรองน้ำสนิมเหล็ก ดูแลแก้ไขปัญหาเครื่องกรองน้ำให้กรณีที่เครื่องกรองน้ำเสีย และเกินความสามารถของช่างในหมู่บ้านนั้น การตรวจสอบเครื่องกรองน้ำสนิมเหล็กจะมีคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นคนดูแลแต่ละที่ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจะไม่ทราบข้อมูล ข้อมูลจะอยู่กับแต่ละหมู่บ้าน ที่ผ่านมาในปี ๒๕๖๓ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลไสหมากได้รับการดูแลช่วยเหลือจากศูนย์อนามัยที่ ๑๑ ในการตรวจสอบคุณภาพน้ำ เนื่องจากทางองค์การบริหารส่วนตำบลไสหมาก ไม่มีงบประมาณในการตรวจสอบคุณภาพน้ำ เพราะค่าใช้จ่ายในการส่งตรวจค่อนข้างสูง

ขั้นตอนการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล

๑. กรณีเร่งด่วน คณะกรรมการหมู่บ้าน จะทำหนังสือเข้าคำร้องมาเสนอที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้เลย ถือเป็นกรณีเร่งด่วน ก็จะจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือในเรื่องนั้น

๒. กรณีครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง ให้ทำแผนมาจากหมู่บ้าน เพื่อมาบรรจุในแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล เข้าข้อบัญญัติ

กรณีซบเมสเสีย ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีซบเมสสำรองไว้ให้ สามารถที่จะมาเปลี่ยนก่อนได้ แล้วก็นำมาคืนทางองค์การบริหารส่วนตำบลกรณีทางหมู่บ้านมีงบประมาณในการจัดซื้อตัวใหม่แล้ว เพื่อให้ น้ำไม่ขาดแคลน

การบริหารจัดการ

ทางองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ดำเนินการ แต่จะเป็นในส่วนของหมู่บ้านดำเนินการเอง โดยมีคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นคนดูแลกรณีการเกิดปัญหาขึ้นแล้วเกินความสามารถของคณะกรรมการหมู่บ้าน ทางคณะกรรมการจะประสานงานมาเพื่อขอความช่วยเหลือจากทางองค์การบริหารส่วนตำบล การติดตั้ง

จะมีคณะกรรมการหมู่บ้าน ในการช่วยประชาสัมพันธ์โดย บอกว่า น้ำฟรี ทุกคนสามารถใช้ได้ ทางองค์การบริหารส่วนตำบล มีการสอนผู้ดูแลระบบประปาหมู่บ้านในการล้างทำความสะอาด กรณีมีการประชุมที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน เช่น ประชุมผู้ใหญ่บ้าน เราจะใช้เวทีนี้ในการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนโดยใช้นโยบายที่ว่า “ของเราดี ลองมาใช้ดู”

“น้ำฟรี มีคุณภาพ” เป็นการดำเนินโครงการร่วมกับกรมอนามัยเพื่อที่จะทำให้น้ำของเรามีคุณภาพ ประชาชนสามารถใช้ได้อย่างสบายใจ

กลยุทธ์

จะได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนในการดำเนินงาน ทั้งรพสต. ผู้นำชุมชน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน อสม. กรรมการหมู่บ้าน ให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อน เช่น กรณีติดตั้งเครื่องกรองน้ำ อันใหม่ทางช่างขององค์การบริหารส่วนตำบลก็จะติดต่อไปที่ผู้นำชุมชนเพื่อให้อำนวยความสะดวก พร้อมกับบอกกระบวนการต่างๆ ในการทำงานของเครื่องกรองน้ำกรณีที่ทางช่างขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่อยู่ทางผู้นำชุมชนจะได้แก้ไขได้

วิธีการดำเนินงาน

๑.ทางศูนย์อนามัยที่ ๑๑ นครศรีธรรมราช ได้ประสานงานมาที่องค์การบริหารส่วนตำบลไสหมาก เกี่ยวกับการอบรมการจัดทำเครื่องกรองน้ำสนิมเหล็ก ทางองค์การบริหารส่วนตำบลไสหมากตอบรับเข้าร่วม

๒.สอบถามความต้องการของประชาชน โดยการทำประชาคมหมู่บ้าน

๒.องค์การบริหารส่วนตำบลไสหมาก ดำเนินการจัดตั้งงบประมาณ โดยผ่านข้อบัญญัติท้องถิ่น

๓.ดำเนินการจัดซื้ออุปกรณ์ในการทำเครื่องกรองน้ำ และติดตั้งเครื่องกรองน้ำภายในหมู่บ้าน

๔.จัดตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านในการดูแล บริหารจัดการเครื่องกรองน้ำสนิมเหล็ก

แนวความคิดการดำเนินงานโครงการ

เนื่องจากท่านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไสหมาก มีความสนใจเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพน้ำให้ประชาชนมีน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาดปลอดภัย ต้องการให้ประชาชนในชุมชนประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ประกอบกับทางศูนย์อนามัยที่ ๑๑ นครศรีธรรมราช มองเห็นศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลไสหมาก ในการพัฒนาเรื่องการจัดการคุณภาพน้ำได้ จึงชวนให้ดำเนินงานในโครงการ ในการดำเนินงานทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อใช้บริหารจัดการเรื่องคุณภาพน้ำ แก้ไขปัญหาเรื่องสนิมเหล็กในน้ำ เมื่อดำเนินงานในโครงการไปมีการประชาสัมพันธ์โครงการให้ประชาชนทราบ ในช่วงการดำเนินการติดตั้งเครื่องกรองน้ำสนิมเหล็ก ได้มีโครงการผู้นำหยอดเหรียญ ของประจักษ์รัฐเข้ามา ทำให้ประชาชนไปให้ความสนใจในการดื่มน้ำดื่มของประจักษ์รัฐค่อนข้างมาก โดยมาจากการบอกต่อว่าดี สะอาด ทางองค์การบริหารส่วนตำบลไสหมาก จึงต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบว่า น้ำของทางองค์การบริหารส่วนตำบลไสหมากจัดหาให้สะอาด ปลอดภัย และประหยัดค่าใช้จ่ายเพราะทางองค์การบริหารส่วนตำบลให้บริการฟรี

ทางองค์การบริหารส่วนตำบลไสหมาก ได้มีการการส่งผลงานเข้าประกวดงบประมาณของการกระจายอำนาจของท้องถิ่น โดยทางกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นออกนโยบายมาให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลส่งผลงานเข้าประกวด เป็นตัวชี้วัดของกรมส่งเสริม ทางองค์การบริหารส่วนตำบลไสหมากได้ทำการปรึกษาหารือกัน สรุปได้ว่าเราจะส่งผลงานเดิมที่มีอยู่แล้วนำไปต่อยอด ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลของเราส่งเข้าประกวดในระดับกลาง โดยส่งโครงการเข้าประกวดประเภทโครงการโดดเด่นด้านนวัตกรรม โดยเราชูจุดเด่นเป็นการเปรียบเทียบระหว่างเครื่องกรองน้ำที่เราผลิตเอง กับบริษัทที่ว่าต้นทุน คุณภาพ และสิ่งที่ประชาชนได้รับ มีความแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งเรามีโครงการที่ศูนย์อนามัยที่ ๑๑ นครศรีธรรมราชรองรับอยู่แล้วเราจึงดำเนินการ

ต่อได้ไม่ยาก นวัตกรรมชิ้นนี้เกิดจากความร่วมมือของประชาชน ผู้นำชุมชน มีแผนงานรองรับ มีข้อบัญญัตินำ การดำเนินการ ในการนำเสนอได้มีการจัดทำวิทัศน์เข้าประกวด เพื่อต้องการให้ทางคณะกรรมการเห็น ขั้นตอนการทำที่ชัดเจน ความคาดหวัง ทางองค์การบริหารส่วนตำบลไสหมากไม่ได้คาดหวังแค่จะได้รับ รางวัล ทางองค์การบริหารส่วนตำบลไสหมากขอแค่ให้มีนวัตกรรมส่งเข้าประกวดตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรให้มี ผลงานส่งเข้าประกวด การส่งเข้าประกวดครั้งนี้ได้เงินรางวัลจำนวน ๖๐๐,๐๐๐ บาท จากองค์การบริหารส่วน ตำบลไสหมาก มีแผนที่จะขยายผลในการจัดทำเครื่องกรองน้ำดื่มหลักให้ครบทุกหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนได้ มีเครื่องกรองน้ำใช้ มีน้ำดื่มที่สะอาดปลอดภัยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

ปัญหาอุปสรรค

ทางองค์การบริหารส่วนตำบล

๑.ปัญหาที่พบเจอจะเป็นเรื่องของเวลา เนื่องจากการดำเนินการจัดทำเครื่องกรองน้ำต้องใช้ระยะเวลาในการทำ บางช่วงเจ้าหน้าที่ของทางองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากงานเอกสารค่อนข้างมาก

๒.งบประมาณมาไม่ตรงกับแผนงานที่เราวางไว้ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผน

ชุมชน

๑.ปัญหาน้ำเค็มหนุน ท่านนายกจะทำการพักน้ำ กรณีน้ำแล้งจะเอาตัวสูบน้ำไปไว้กลางคลอง เพื่อ ป้องกันไม่ให้ตะกอนขึ้นมา แต่ช่วงหน้าแล้งก็จะต้องมีการล้างถังบ่อยเนื่องจากตะกอนค่อนข้างเยอะ

ข้อเสนอแนะ

๑.ทางองค์การบริหารส่วนตำบลไสหมากมีงบประมาณจำกัด อยากขอรับการสนับสนุนเรื่องชุด ทดสอบ และการส่งน้ำตรวจทางห้องปฏิบัติการกรมอนามัยเพิ่มขึ้นจากเดิม เนื่องจากถ้าส่งตรวจทาง ห้องปฏิบัติการของเอกชน ราคาค่อนข้างสูงทางองค์การบริหารส่วนตำบลไสหมากไม่มีงบในการส่งตรวจ คุณภาพน้ำ

ปัจจัยความสำเร็จ

- ๑.ความต้องการของประชาชนเป็นหลัก เช่น ประชาชนต้องการดูแลสุขภาพ ต้องการสุขภาพดี ความสะอาด ปลอดภัย เราก็ต้องจัดให้ตามความต้องการของประชาชน
- ๒.ผู้บริหารให้ความสำคัญ ให้การสนับสนุนช่วยเหลือในการดำเนินงานโครงการ
- ๓.ความร่วมมือของประชาชน ผู้นำชุมชนที่ร่วมกันดำเนินการ
- ๔.การสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอก ทั้งองค์ความรู้และงบประมาณ เช่น รพสต. สสจ. นครศรีธรรมราช ศูนย์อนามัยที่ ๑๑ นครศรีธรรมราช รัฐวิสาหกิจชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่

การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ

๑.ดำเนินการเฝ้าระวังโดยทางองค์การบริหารส่วนตำบล ไสหมากจะลงไปเก็บน้ำตรวจปีละ ๒ ครั้ง ส่วนของหมู่บ้านทางคณะกรรมการหมู่บ้านจะดำเนินการตรวจคุณภาพน้ำด้วยตนเอง เช่น หมู่ ๑๑ จะมีการ เก็บน้ำเดือนละ ๒ ครั้ง โดยใช้ชุดทดสอบอย่างง่าย อ ๑๑

๒.หลังจากดำเนินการตรวจแล้วจะมีการจัดเก็บข้อมูล โดยจะมีการบันทึกไว้ในสมุดบันทึกของแต่ละหมู่บ้าน

ดร.ณิ สีสุดโท, ชัยยุณานุช เวียงแก้ว, พรเพชร ศักดิ์ศิริชัยศิลป์ ผู้สรุปรายงานการประชุม
รัชชผดุง ดำรงพิงศกุล ผู้ตรวจรายงานการประชุม

ที่ปรึกษา

๑. นายแพทย์อรรถพล แก้วสัมฤทธิ์	รองอธิบดีกรมอนามัย
๒. นายสมศักดิ์ ศิริวนารังสรรค์	ผู้อำนวยการสำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ
๓. นายแพทย์วินัย ตันติธนาพร	ผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ ๑๑ นครศรีธรรมราช
๔. นายแพทย์อรรถสิทธิ์ แดงมณี	ผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ ๑๒ ยะลา

ผู้จัดทำ

๑. นายรัชชผดุง ดำรงพิงคสกุล สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย	
๒. นางสาวอังคณา คงกัน	สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย
๓. นางสาวพรเพชร ศักดิ์ศิริชัยศิลป์	สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย
๔. นางสาววราภรณ์ ถาวรวงษ์	สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย
๕. นางสาวปาริชาติ สร้อยสูงเนิน	สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย
๖. นายสิงค์กร พรหมขาว	สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย
๗. นางสาวดรุณี สีสุดโท	สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย
๘. นางสาวชญัญญา เวียงแก้ว	สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย
๙. นางสาวเอมอร ชันมี	สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย
๑๐. นางสาวรศธร ปลื้มสูตร	สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย
๑๑. นางสาวอรุณญา โชคลาภ	สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย
๑๒. นางสาวรัฐัญศิษา พงศ์ธนากุล	ศูนย์อนามัยที่ ๑๑ นครศรีธรรมราช
๑๓. นายกฤตชน พงศ์ธนากุล	ศูนย์อนามัยที่ ๑๑ นครศรีธรรมราช
๑๔. นายสะหลัน สามะ	ศูนย์อนามัยที่ ๑๒ ยะลา
๑๕. นายสุธน เขียวขำ	ศูนย์อนามัยที่ ๑๒ ยะลา